

సంబంధితము

47

13005

౧౦

శ్రీరామానుజాష్టాశ్టావళీసమము.

సారాంశ త్రకము

ఇది

వజ్రాక్షర శాస్త్రానువాదము

రచయిత పండితులు.

[ప్రథమము ప్రకటన 1800 ప్రకటన]

కాశీరాజ్ విజయము.

1931

కల 0—1—0

సాంబశతకము

ॐॐॐॐॐॐॐ

శ్రీ కరుణాకరధీర ది
వాకర శశివహ్ని నేత్ర హరిసన్నితా
నాకస్థుత సంతతము
ల్లోకస్థుత దివ్యఫాలలోచన సాంబా ॥ 1

ధీవరులకు కవివరులకు
నేవందనమాచరించి నీపైకృతినికా
యేవిరచింపగ బూనియు
భావంబుననిడితి నీదెభారము సాంబా ॥ 2

గణములు ప్రాసలు యతి ల
క్షణములు పదదోషములును సత్కార్యము లా
ఫణితి నెరుంగను నెట్టిదో
ప్రణుతించితిగాని నీదెభారము సాంబా ॥ 3

శ్రీ గౌరీహృదయేశ్వర
వాగీశప్రముఖచక్రవందితచరణా
భోగీశాకర కంకణ
యోగీహృదయావిహారయున్నత సాంబా ॥ 4

ఏమోయి భక్తవరదా
కామితములునివ్వ నీకు గాంక్షయులేదా
నీ మృదుపదములు నమ్మితి
స్వామీ నన్నెట్టులై న సాకుము సాంబా ॥ 5

మత్తేభవరద వినుతా
 చిత్తజనఠీహార సుగుణశీల విలోలా
 మత్తుడనై తిని నీదగు
 బత్తిని నాకొసగుమయ్య బాగుగసాంబా ॥ 6

త్రిభువనముల పోషించెడి
 వృభుడవు సర్వేశ్వరుడవు పరమేశ్వర నా
 కభయమొసంగవదేమిర
 విభవమునకుగాదె నిన్ను వేడుటసాంబా ॥ 7

సనుబోధవరార భక్తా
 శినిబ్రోచినబిరుదుగాదు లేరాలేవ
 హనభూషయింక జాగే
 లనురా నినునమ్మినార లాలిశసాంబా ॥ 8

మొక్కగ వరమియుటకున్
 ముక్కంటి నీకుఁజూడ ముజ్జగములలో
 నొక్కండు గలడెవెదకిన
 నక్కజముగ వేల్పులందు నహహసాంబా ॥ 9

మృత్యుంజయ యనునామ మ
 నిత్యులువచియించినారు నీవేనిజమా
 మృత్యువును గెల్చినావని
 యత్యద్భుతమయ్యె నీమహాత్యముసాంబా ॥ 10

అత్తరి భగీరథుండను
 నుత్తము డలగంగనెంచి యుర్వీస్థలికిన్
 బుత్తితో చెచ్చెడి గంగను
 నెత్తిన ధరియించితోర నేర్పునసాంబా ॥ 11

ఏమిఘనమయ్య నీకిది
 బాముల మెడదాల్చినావు భగవంతుడవో
 స్వాములకెల్లను సామినె
 భూమిని నినుబొగడనశమె బుధనుతసాంబా ॥ 12

శేషములగాల్చిన బూడిద
 ననింశిముగ నేహమందు నలదెదఁజారా
 భవుడా మలయజముండగ
 నవురా నీకిట్టి సౌఖ్యమబ్బెనుసాంబా ॥ 13

దాఁద్రుడవని యందును
 ధారుణీగలజనులుతారతిమ్యమెరుగకన్
 కోరిన భక్తాశ్రేయసు
 లేరీతిని నెగడుచుండి యెరుగరుసాంబా ॥ 14

మరితము తెన్నియొనర్చిన
 చిరికాలము మరపులేక జెలగెడిమతితో
 ధరణి నిను గొల్చువారికి
 యరుదా కై వల్యపదవి నబ్బుటసాంబా ॥ 15

ఇమ్ముగ సత్కవిపాలిటి
 సొమ్మపుమరిగాకనీదు సుతుడుగణేశుం
 డమ్మహనీయుడు మాదగు
 సొమ్మేగద నీవుమాకు సులభముసాంబా ॥ 16

రుద్రాక్షలు నీభూతియు
 భద్రముగఘరించి నీచుభక్తుడనై నా
 తుద్రముబొపుమటంటిని
 రుద్రాయమునికినిజంకి గూర్చిగసాంబా ॥ 17

చేసెదనింకను నీనిజ
 దాసులసహవాస మబ్బుదాకను నిత్యా
 భ్యాసముజేసెదనల కై
 లాసము నీక్షించుకొరకు ప్రాప్తముసాంబా ॥ 18

యెన్నగకాలుని దూతల
 దన్నితివరకాలసర్వదా నినుగొల్వ
 మున్నామార్కండేయుని
 పున్నెముబొగడంగవశమె పుడమివిసాంబా ॥ 19

కృత్రిమమెరుగక తొల్లిట
 రాత్రించరుకభయమివ్వ రక్క సుడంత
 పాత్రత దెలియకనీకే
 శత్రుండయె నెరివిత జరిగెనుసాంబా ॥ 20

శివుడవు భళికానభాకే

శివుడవు భిరుడవు తిప్పులై శ్రుడవు మా

శివుడవు భిక్తులకల్పతి

కువు వీవేగాదె చెలియగ రూఢిగసాంబా ॥

21

పులికొంగ నట్టికపగ

కుటుపు దేవుడవు నిమదివ్యపదంబు

కట్టికపగ చెడివాకి

కిల్లకైవల్లు పేమి కిష్టమసాంబా ॥

22

గల్లులకాన్పట్టెదే

నొట్టిపి మహానాల్ల పుస్తతిజేయక

గల్లున కాపురమేన

గ్గునానూ పొలియకలకుంటనినాంబా ॥

23

మస్తానెజితాదీనిము

మస్తానెనూపించి మస్తానెత్తినదెత్తుక

నొట్టికపి కరములువిరుగగ

మస్తానె నినుచెలియలేను మహానిక సాంబా ॥

24

కోపములేనటపీమల

కావద్దాధపుడవట దయానో నీకే

కోపమునచ్చిన యఖిలము

మాచొనట నీదుకంటిమంటకుసాంబా ॥

25

నిత్యము సృత్యముజేయుచు
 నిత్యానందముననుండు నిష్కపటివటా
 సత్యము శాంతియు ధర్మము
 నిత్యము నీనియతియట గిరీశానాంబా ॥ 26

ఒక్కటి శాంతియు మరొకటి
 కొక్కటి ధర్మంబు నిజము పుష్పతగుణముల్
 లెక్కగొను నాచిడిలలో
 నిక్కముగానరయవాడు నీవేనాంబా ॥ 27

నరకాంతలగని వలచితి
 సద్ధనముల కానపడితి పాపుడనైతి
 కొరగానివాడనైతి
 పురహరిననుగావు నీకు పుణ్యమునాంబా ॥ 28

నిగమములు నీవునీవే
 నిగమాబులటంచు విబుధసీకము జెలుపక
 లగుమవటంచును ననుగా
 పగ నీదరిజేరినాడ బాగుగనాంబా ॥ 29

కథలుపులు ప్రతిములు దాసము
 లతులితపుణ్యములు తీర్థయాత్రలుసలుపక
 సతతము నిగుభజియించెడి
 మతిమంతుల సాటిగలకై మహిలోనాంబా ॥ 30

మన్ననమర్యాదెరుగక
 పిన్నలపెద్దలను వెతలుబెట్టితి బహుగా
 మన్నింపుమునీబిడ్డ
 సన్నాపెరవానికీతి సరయకసాంబా ॥ 31

బురిని నిల్పియునతిము
 శ్రీదగ్గఁగఱియించి నీదునవమొసరింపక
 బద్ధుడవొదట భక్తులక్తి
 పోను వసియించి నెప్పు వదలకసాంబా ॥ 32

జననీ జనకుడనీవే
 ఘనగురుడవు నన్నబ్రోచుకర్తవునీవే
 యనియెడి యాశలుగొంటిని
 నినునమ్మి మనంబులోన నిజముగసాంబా ॥ 33

నిటలాక్షభక్తరక్షా
 కుటిలజనాశ్శక్తి శిక్షకోవిదుపక్షా
 దిటవుగనీపైక్షా
 పలుతిరముగనిల్పినాడ భక్తితోసాంబా ॥ 34

భక్తులవిముక్తిజేయగ
 శక్తియునీయంచెగలదు సర్వమునీవే
 ముక్తిసంగెద వందురు
 భక్తాగ్రేసరులు పెక్కుభంగులసాంబా ॥ 35

దుర్గాప్రియవల్లభయో
 స్వర్గాధిపవంధ్యనిన్ను సతము భజింపన్
 భర్తవు డెంతటిపుణ్యుడో
 భర్తా నినుగొల్చిగాడె వరలుటసాంబా ॥ 36

అగ్రముమాని వినమిక
 నుగ్రుడవని జడియ నొక్క నుక్తియు దొరికెన్
 నుగ్రాయా పంచేంద్రియ
 నిగ్రహులగు వారిచెంత నిలచెదసాంబా ॥ 37

కరిమోమట నీసుతునిది
 కరిచర్మమునీవు పయినిగప్పెనవట నీ
 విరతిము నెక్కెడి చెదట
 పరిహాసముగాచె యిట్టి సనులీలసాంబా ॥ 38

తిట్టినదిట్లవు పదపడి
 కొట్టెదనన కొట్టరావు కోరినకోర్కుల్
 నెట్టవుయిడనని భక్తుల
 పట్టన నెపుడుందువహహ బాగుగసాంబా ॥ 39

అక్కట ప్రమదగనాంబుల
 జిక్కియు మరి దాసజనుల సేమములెన్నన్
 మక్కువమరచితివాయిటు
 గ్రక్కున రాగదెవెనన్న గావగసాంబా ॥ 40

శాశ్వతమగు ఈశ్వరుడవు
 విశ్వము నృప్తించినావు వేయేలనభో
 గీశ్వర భూషణనామై
 విశ్వాసము నుంచుమయ్య విశువకసాంబా ॥ 41

జంగమలింగయనంగవి
 భంగాకరుణాశిరంగ భవహరలింగా
 శృంగారగాత్రయాకస
 గంగజటాఝూట కాలకంఠిసాంబా ॥ 42

మాఠి నీదగుభక్తుల
 మీఠి గురునాజ్ఞబుధుల మిగిలితినే ను
 చ్చాఠి మాలెన్నో దెలియక
 యేఠిని నన్నబోవ నెంతువాసాంబా ॥ 43

కుశలముగ నున్నదిసముల
 సశమాపట్టంగనరుల వలదప్పినచో
 పశుపతి బ్రోవుమటందురు
 దశదొలగిననాడు నీ నెదాతవుసాంబా ॥ 44

స్వామి యాపదబావుము
 యేమెరుగమటంచు మ్రొక్కులిడి యాపిదప
 నీమహిమమెన్నుభక్తుల
 మోమరసియు నవ్వచుండు పుడమినిసాంబా ॥ 45

నేరిచినేరకయును మది
 పారాయణజేతునీదు పతనముశంభో
 మారాడవలదు రమ్మిక
 గోరాధ్వాహన ఘనంబుగోరితిసాంబా ॥ 46

ఆసకు నిల్కడగలదా
 నీసేనకు మితముగలద నిరతముగొల్వ
 దాసులకు ఘనతిగలదా
 కాసులపై నీకు ప్రేమగలదాసాంబా ॥ 47

ఉన్నది తినుటకునన్నము
 వున్నవి ధరియింపవస్త్రములు దలపంగా
 నన్నియునీదగుభక్తికి
 సున్నగదా లేదుఫలము సుంతయుసాంబా ॥ 48

ఒడలెరుగక నీదాసుల
 గడుదూషణజేయుఖలుడు కాలునిపురిలో
 వడిగల రంపపుకోతల
 బడుటది విక్రంబుగాదె భవహరసాంబా ॥ 49

పెట్టుమని యడుగుబీదల
 దిట్టెడి కొట్టెడిఖలుండు దినకరుసుతుచే
 నెట్టింపకాగు నూనెల
 తొట్టియలందునను బడగద్రోతురుసాంబా ॥ 50

దేవుడు యీశుడుగాడని
 కేవలముగ బల్కువాడు కింకర గవలన్
 లేవగనీ యక బొడుతురు
 కైవల్యము బండినున్న గాగను సాంబా॥ 51

ఆడుచు బొడుచు నీగుతి
 వేడుకలను జేయుచున్ నవీనముగాగన్
 గొడుసది పాడుచుండిన
 నాడే నినుజేరుతుదకు బాగుగపాంబా 52

కొవ్వన నిను నుతియుంపక
 నొవ్వగ చానులకు బాధలొనరించుచున్
 నెవ్విధి మోక్షముగొని వా
 రన్వల దరియించుటెటులొ సరయగ సాంబా॥ 53

వరముల నిచ్చెదనొరా
 యరమర లేకుండ నెట్టి యధమునకై నన్
 పోపరి నినుభజించితి
 పురహరనను గావవేల పుత్రుని సాంబా॥ 54

పొండవమధ్యముతోడను
 భండన మొనరించి వాని బాహుబలంబున్
 కొండంతగగని పానికి
 పండుగ నొసగితివి పాశుపతమును సాంబా॥ 55

దాగితివా ననుబోవగ

యోగులహృదయంబునందు నున్నతత్త్వన్

నాగోలకు జంకితివా

త్యాగివి మరి గావలేద దర్పముసాంబా ||

56

సతతము నీదగు నామము

సుతియించెడి మతియులేదు జూడగనాకే

గతులునొనర్తువా నాదగు

బ్రతుకెట్టులొ దెలియ పతితపావనసాంబా ||

57

నినుగాంచలేనికన్నలు

నిను నొకతూరియు భజింపనేరని జిహ్వా

నిను విననట్టియు నీనులు

ఘనముగవినియుండి యేమిఘనముర సాంబా||

58

పురహర సర్వేశ పరా

త్పరయని నినుదలపనట్టిపాపులు ధరణి

ఖరకరు సత్పుత్రునిచే

కరపాదంబులు చఢింపగందురు సాంబా ||

59

ఒకసారి నీదునామము

ప్రకటితముగదలచువాడు భక్తుడుయనుచు

ద్రక నెల్లవేళలందున

మొకమోటములేక గొలువబూనితి సాంబా ||

50

భిక్షూ దేహీయని నే

మోక్షముకు నీదుపాదములు శిరమందున్

దీక్షతోనిల్పి భజించితి

రక్షింపుమునన్ను భక్తరక్షకసాంబా ॥ 61

అండర కవులకు నీదుసు

తండును మరియునీదుసతియు నున్నతగారీ

కొండరభక్తులయెడనీ

పుండ్రదపుర నెనుకముందు నోర్చియుసాంబా ॥ 62

తినయులొనర్చెడు తప్పలు

జనకులు మన్ని తురవని సర్వేశ్వర నీ

తినయుడ ననుబ్రోవర పా

ననచరితా సుగుణభక్తవత్సలసాంబా ॥ 63

ఎంతి దురాదృష్టుండనొ

సుంతియు బొడగానరావు చూడ్పులకెదుటన్

పంపిమనాతో భక్తుల

స్వాంతిమునందుందునంద్ర సగుణులుసాంబా ॥ 64

కులమేటికి స్తలమేటికి

బలమేటికి దలపనీదుభక్తియెనర్పన్

కొలదిదినంబులలోపల

దిలకించుర నీదుదివ్యతేజముసాంబా ॥ 65

పెక్కండ్రబోచువానికి
 లెక్కనేనొక్కరుండ లీప్సలొసంగ
 గక్కునబ్రావరయేనిం
 కెక్కడికేగెదను దారియేదిరసాంబా ॥ 66

ఘోరసంసారమనియెడి
 పారావారమున మునిగిపాపుడనైతి
 రారమ్మతేల్చినీదే
 భారము రాయింక భక్తవత్సలసాంబా ॥ 67

ఫాలాక్షానీపదములు
 చాలగభయించునట్టి సద్భక్తులయా
 పాలనలో ననుగొనుమిక
 మేలునుమగలుగునీకు మిక్కిలిసాంబా ॥ 68

ఓయిమిన్వాకదాల్చా
 నాయిడుములు బారదోలి నన్నేలుము య
 న్యాయంబేమియొనర్చితి
 నీయెడ యియెడనుదెల్పు నిజముగసాంబా ॥ 69

లాకేశ్వమివ్వబూసకు
 దాకునుకొమ్మివ్వలోన దలపకుమయ్యా
 నీకగు బిరుదుకుభిన్నము
 రాకుండునె యింక భక్తరక్షకసాంబా ॥ 70

ఎట్టికడురోగములకును
 దిట్టపుయశాషధము నీదుదివ్యపదంబుల్
 బట్టితివిడువక ననుయిక
 నట్టేటనుముంచకయ్య నగపురసాంబా ॥ 71

కడుకష్టగుబులుబెట్టక
 చెడుగుణములజేరనీక చిత్తముమరిసీ
 దడుగుల నిలువగజేయుము
 తడయక నీదాసులకును దాసుడిసాంబా ॥ 72

లోకులసిగులకునేడ్వక
 లోకులహింసింపమనసులోదలపక ను
 శ్లోకుని ననుజేయుము ము
 ల్లోకేశ్వర శైలజాతలోలాసాంబా ॥ 73

నాపిల్లలు నాపెడ్లము
 నాపాడియు నాదుపంట నాపిల్లలచుక
 వాపోవుచుందు మర్దులు
 నీపైయింకెట్లు భక్తినేర్తురుసాంబా ॥ 74

తనసంతతి తనభాగ్యము
 తనసౌఖ్యము తనదుతీవి తనభోగంబుల్
 తనమురిపెమె సరిపోయెను
 నినునెప్పుడు గొల్చువాడు నియతిగసాంబా ॥ 75

ధనమున్ననాడె ధన్యుడ
 నని బొంగుచునుండువాడు నవశీ^{ధి}సలిలో
 ధనమున నిన్న నెరుంగడు
 ధనవంతుని నెటులబ్రోవదలతువా సాంబా ॥ 76

కూళులయి మిగుల శత్రువ
 రాలవనిని బ్రతుకనేమి లాభముగననే
 నాలురురోజులు బ్రతికిన
 చాలదె నినుగొల్చునట్టి సగుణుడుసాంబా ॥ 77

దలకగ మూఠీనమీసము
 మొలచినమాత్రమునవాడు పూరుషుడగునా
 కొలిచెడి యర్థులకివ్వని
 ఖిలునకు మీసంబదేల కాల్చినసాంబా ॥ 78

పతిమాట విననిపడతియు
 ష్టితిలో గురువులనుదూరుశిష్యులు నాస్తి
 స్తుతిచేమెలగెడు మనుజుం
 డతులిత పాపమాలకెల్ల నహ లెసాంబా ॥ 79

కుసుచుటకు లేనివానికి
 కొడుకులు బహుమందిజూడ కోటిసునకుకా
 నిడవొక్క పుత్రునైనను
 కడుచిత్రము నీదుమహిమ గాంచగసాంబా ॥ 80

సుందరియైనను దన సతి
యందు కటాక్షంబుగలుగదాయె పరస్త్రి
యందున మనంబునిల్పుదు
రిందుధరా వారి నెటుల నేలెదోసాంబా ॥ 81

పనిబడి సంసారాబిని
మునిగియు దేలుచును పొంగిపొరలుచు సరకం
బున బడజూతురు నియతిగ
నినుగొల్వగ జాలరొక్కొనియుసముసాంబా ॥ 82

ఎన్నిశతకోట్ల విస్తృతం
బున్నను మరివిష్ట్రవీగు చున్ననుగానీ
సున్నగదా నీభక్తికి
మిన్నగలదె యెచ్చియేని మేదినిసాంబా ॥ 83

ఉదయమునలేచి నీదగు
పదముల భజియింప నెట్టి పాతకుడైనా
ముదమొప్ప నిన్ను జేరుట
తుదకరుదా కల్మషంబు చొలగియుసాంబా ॥ 84

చారెడునేత్రము మీసము
బారెడురూపంబు బాహుబలుడై యున్నా
ధారుణి నినుభజియింపని
వారికి కైవల్యమెట్లు వచ్చుర సాంబా ॥ 85

ఎంతటి మొనగాడై నను
కాంతకు దానుండెనుమ్ము కవివగుడై నన్
స్వాంతమున దలచిచూడగ
యంతయు నీమహిమగాదె యవనినిసాంబా ॥ 86

ఎప్పటికై నను చావక
తప్పదుమానవుడు నీపదంబుల స్మరణం
బెప్పుడు గొలిచెడివాడిల
గొప్పఘనుండన బరంగు గొంకకసాంబా ॥ 87

యెంతటి తపసుండై నను
యెంతటి సుజ్ఞానియైన నిలతైడై నన్
కాంతు బసకుండుగానీ
శాంతములేసట్టివాడు చవటరిసాంబా ॥ 88

అవివేకికి బుధవాక్యము
చెవికెక్కున వేశ్యతనదుచేడియాయగునా
కవివాక్కు రిత్తయగు నా
శిష్యశిష్యులువానిఫలము చెడునాసాంబా ॥ 89

పండితునకు పామరునకు
నుండును భేదంబుచాల నన్వీసలిలో
దండియగు నీదుభక్తుల
కుండెనె భేదంబు తరిచివారిచిన సాంబా ॥ 90

అనిలో బారినవాడిల

ననిలేదనువాడు బెక్కుయాశయు గలవా
డును నోర్వలేసివాడును
నినుగొల్వనివాడుధరణి నీచుడుసాంబా ॥

91

సుత్రామ వినుతగారి క

శత్రుదుష్టాళి జైత్రలక్ష్మీధవు స
న్మిత్రా కోమలగాత్ర ప
విత్రా సుచరిత్ర వేదవేద్యాసాంబా ॥

92

దండిగనిన్నభజింప మృ

గండునిపుత్రాకుడగాను కన్నకుమారుణ
ఖండించి విందుసేయ ఘ
నుండగు సిరియాళుబోలనోపనుసాంబా ॥

93

లోభికి విత్తముగల్గిన

లాభముసుంతైనగలదె లావణ్యలకుణ
వైభవములెన్నిగల్గిన
నీభక్తుని కెనయగలరె నిజముగసాంబా ॥

94

ప్రమథగణేశ్వర యింద్ర

ప్రముఖామరవినుతపాద వనజమహేశా
హిమకర శేకర శ్రీకర

సుమశరసంహరణ కరుణజూడుముసాంబా ॥

95

వ్రాసితి విఘ్నముగాకను

వ్రాసితి నీపైని కందపద్య శతకముగా

జేసితి నై కొను బంగరు

పూసలు మాలికగ మెడనుబూనియు సాంబా ॥ 96

అకటా నరులకు కవితా

మకతల్లిని కృతియొనర్చి మాడలుగొన నొ

ల్లక నీకె కృతియొనర్చితి

ప్రకటితముగ నేను నిత్యభక్తితో సాంబా ॥ 97

కలి నైదువేల ముప్పది

కిలలో శుక్లామందు నీశతకంబుగా

పాలుపొందగా లిఖించితి

సలలితముగ గొనియు నొసగు సౌఖ్యముసాంబా ॥ 98

ధర నార్జునసగోతుడ

చిరముట్లరి వంశజుడ శ్రీమహాక్షేత్ర

వరతనయుడ కోటయకవి

వరుడన బరగితిని నీదుభక్తిని సాంబా ॥ 99

అనయము నీసాంబశతక

మును జదువుచు వినచు వ్రాయబూను నరునికి

ధనకసక వస్తువాహన

మును తనయుల నిస్తువహహ ముదమునసాంబా ॥ 100

